

4h 10 min J

LETO XIII.

Beilagen

ZVEZER 23.

Vrli Slovenol: Prava vera bedi
vam luč, materni jezik bedi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1913.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 23. zvezka:

	Stran		Stran
Hvaležno srce	353	O nedolžnosti in čistosti pred sv. zakonom	365
Česa se naj uči slovenski mladenič?	357	Zalostno. pa resnično	365
Pred 100 leti	358	Dobri nasveti:	366
Doma in po svetu	360	Društveni glasnik:	367
Pod vaško lipo		Straža na platnicah.	
Ljubezen do rodne grude	361		
Spomini starega rokodelca	362		
Jesen	363		
Orli:			
Orli — zgledni	363		
Maribor	363		
Hoče	364		
Dekliški vrtec:			
Več poguma in srčnosti!	364		

Listnica uredništva:

Braslovče: Le napišite in pošljite. — Ho-dišče: Ali naj pride kot inerat? Če ne, pa pošljite uredništvu partituro. — Popravek: V N. D. št. 22, stran 347 »Moj nedeljski izprehod« se mora glasiti $\frac{1}{4}$ in ne $\frac{3}{4}$. — Maria Antonija: Dali smo vaš dopis tajniku »Zgod. dr.« v pogled, odgovor priobčimo prihodnjic.

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K. na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 24. novembra 1913.

Razširjevalci in vsi prijatelji „N.D.“ pozor!

Vsi časopisi agitirajo za naročbo in kličejo nove naročnike v svojo sredino. Slabo bi bilo za »Naš Dom«, da bi se tudi ta ne razširil še bolj. Povsod se naj najdejo agitatorji za njega, da bi bilo večje število naročnikov.

Da bodo agitatorji in agitatorice imeli večje veselje, sklenila sem, da dobi vsak, ki pridobi vsaj dva nova naročnika za »Naš Dom« in pošlje

naročnino za celo leto, en izvod moje knjige »Dragoceni biseri« za nagrado.

Tako upam, da bo morda to malo pomoglo k agitaciji. Kdor jih nabere več kot dva naročnika, dobi dva izvoda.

Pepica Senica.

Uredništvo se vrli in toli blagodušni prijateljici »Našega Doma« in z njim združene mladine prav iskreno zahvaljuje. Agitatorji in agitatorice urno na delo!

Za naše odre. Izšla je zanimiva igra: »Smrt pravičnega«, enodejanka v dveh slikah. Spisala in založila Pepica Senica. Igra vsebuje 8 ženskih vlog ter je za naše Marijine družbe in dekliške zveze jako priporočljiva. Ker je po vsebini jako pretresljiva, se bo gotovo vsem zelo dopadla. Naroča se edino-le pri: Katoliški bukvarni v Ljubljani ter stane 8 komadov s poštnino vred samo 1 K 70 vin. Dekliške zveze in Marijine družbe, sezite pridno po njej!

»Dragoceni biseri« je naslov knjižici, ki jo je spisala Pepica Senica. Spisana je posebno za mladino, za mladeniče in za dekleta. Preveva jo pravi katoliško-narodni duh. Dobrodošla bo zlasti mladinskim organizacijam, zate isto toplo priporočamo, da si jo naša vrla mladina takoj naroči. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru in pri pisateljici Pepici Senici v Šmarju pri Sevnici ob Savi. Komad stane s poštnino vred 60 vin. 10 komadov samo 5 K 20 vin.

NAŠ DOM

Štev. 23.

V Mariboru, 1. decembra 1913.

XIII. letnik.

Hvaležno srce.

Povest iz preteklosti slavnih Benetk.

(Dalje.)

Smrt mladeničev in nevarni položaj očetov navduši Kvirina k najdrznejšemu junaškemu činu. Naskoči s svojimi Španci najbližnjo galejo, porine jo v stran in potem hiti proti turški glavni ladji. V trenutku jo pritegne s kavlji na svojo ladjo, skoči s svojimi vojaki na sovražno ladjo in začne se grozovito klanje. Število Turkov se manjša bolj in bolj, kri teče v potokih, turške glave letijo po zraku in štrbunkajo v vodo. Paša besni, navdušuje svoje sužnje, pa zaman. Kvirin prodre do njega in grozovit boj se začne, kri va sablja in meč se kosata, spretno prestregata udarce, naenkrat pa se zasedi Kvirinov meč v vrat Turka. S klicem „gjavr!“ pade na tla, nek Španec naglo priskoči, odseka glavo, plane kakor maček na jambor in natakne glavo na njegovo ostrino.

Na ladji je ponehal boj. Turki, ki so ostali še živi, poskakali so iz ladje in skušali se rešiti s plavanjem. Kvirin pograbi zastavo svoje ladje, spleza na jambor ugrabljene ladje, vrže turško zastavo dol in razprostre zastavo sv. križa: „Bragadin! Famagusta! maščeval sem vas!“ zavpije s tako močnim glasom, da preglasi bojni trušč. Kakor blisk je zopet spodaj in plane v boj. Njegov zgled navduši druge. Od vseh strani se mu pridružijo bojevniki drugih ladij in združenim močem se posreči, premagati galejo za galejo. Na stotine preplašenih Turkov poskače v morje; lažje se je ubraniti morskih valov, kakor pa teh pogumnih, razplamenelih vojnikov. Trideset galej po-

skuša ubežati. Kvirin naglo spozna nameru. Začne se grozovit lov. Kakor lovski psi zaženejo se beneške galeje za begunci, najprvi je Kvirin.

„Vrlo, vrlo, Kvirin!“ zakliče nek glas. Bil je postarni njegov oče, ki ni mogel tudi pri vsem naporu svojih ljudi ostati v eni vrsti s sinom.

„Sv. Marko!“ vzklikne mladi junak in pozdravi z mečem.

Lov na ladje je kmalu končan. Turške galeje so zavozile naplitvo in niso mogle dalje, posadka je pa zbežala na suho in se rešila v notranjo deželo. — Bitka je bila v osredju bojne vrste odločena. Turki so bili tu premagani in izgubili neznanško število ljudi in ladij. Proti Siloku na desnem bojnem križu se je boj še trdovratno nadaljeval; tam se je branil tudi kralj Algirski prav krepko. Kvirin poleti tje in množica galej ž njim. S 15 galejami je obdal Ul-Ali glavno galejo Malte, bila je skoraj izgubljena, kar pridrvi Kvirin na sovražnika in reši ladjo iz težavnega položaja.

Pa Ali ne odneha. Z vsemi silami zopet napade, njegovi vojaki se borijo z velikanskim pogumom, pa zmage preveselimi kristjanom se ne morejo zoperstavljati. Don Juan sam se poda proti Aliju v boj. Ogrožen od njega in divjega Kvirina, skoraj zajet od vseh strani, odtegne se gotovemu poginu in uničenju z naglim begom, pa 7 njegovih ladij pride v roke kristjanom.

Šest ur je trajal grozovit boj. Na tisoče turških mrtvecev plavalo je po okrvavljenih valovih. Mnogo ladij se je pogreznilo z vsem, bile so preveč

poškodovane; le vršiči jambor in raztrgane zastave kukale so tu in tam iz vode. Na nekaterih mestih je bilo nagromađenih toliko ostankov ladij, da so se druge ladje komaj pomikale skozi. Gosti oblak dima iz topov in pušk je kakor neprodorna megla nad morskim zalivom pokrival begunce očem neutrudljivih zmagovalcev.

Kvirin je bil poklican k admiralu; ker je bila njegova ladja zelo poškodovana, prepeljal se je s čolničkom tja. V krog najboljših poveljnikov stopi mladenič. Don Juan se odkrije, poklekne na krovu in vsi sledijo njegovemu vzgledu. Z glasnim, zvonkim glasom začno pevati „Te Deum laudamus“ (zahvalno pesem) in ž njim vsi na ladji, rogovi spremljajo petje in moštvo vseh ladij se jim pridruži; iz tisočerihih grl doni mogočni, ginljivi, v srce segajoči slavospev kristjanov, doni na ušesa bežečih sovražnikov, naznanjajoč njih poraz. Doni v srca prebivalcev obližnjih pokrajin Grške, naznanjajoč rešitev iz turške sužnosti, pod katero so zdnovali že tako dolgo. Še ena taka zmaga in turška premoč bi bila strta za vedno, poguba odstranjena od Evrope.*)

Neizmerni plen razdeljen je bil med poveljnike. Galeja paše z vsemi dragocenostmi in z vso zalogo bila je delež Don Juana, ki ga pa odkloni in podari Kvirinu z najvišjo pohvalo nad izkazano hrabrostjo.

Križ z dragulji, spomin njegovega očeta Karola V., katerega je nosil na težki zlati verižici okoli vratu, podari Don Juan razun tega junaku kot posebno znamenje spoštovanja in prijateljstva.

To odlikovanje pred tolikimi plemenitimi junaki, ki so se vsi borili po svojih najboljših močeh, bilo je za mladeniča prelepo plačilo po mnogobrojnem trpljenju, katero je moral prestati; njegovo najlepše plačilo pa je bila sladka zavest: Storil si svojo dolžnost,

izkazal si domovini uslugo, nisi se boril zaman.

6.

V vojnem posvetovanju se dolgo ni doseglo zedinjenje. Benečani so hoteli nadaljevati vojsko na morju in jo začeti tudi na suhem znova. Don Juan pa je vstrajal pri mnenju, da je treba čez zimo mirovati z bojem in nabirati novih bojnih moči. Ker je bilo že precej v jeseni, zdelo se je končno večini to mnenje najbolje.

Benetke so sprejele zmagovalce pri povratku z nepopisnim navdušenjem. Ko se je približalo ladjevje mestu, grmeli so topovi orožarnice stotero dobrodošlico; na stotine bogato okinčanih galej z godci in pevci na krovu vesljalo je mornarici nasproti. Na Bucentavru (doževi ladji) pripeljal se je Dože z vsemi udi visokega svetovalstva, da pozdravi zmagovalce; vsi zvonovi so zvonili. Gnječa je bila velikanska. Stariši, otroci, bratje in sestře so hiteli venkaj, da poizvejo uso do svojcev, da objamejo žive, da objokujejo padle. Zmagovalci so slavili veličastno slavlje. Radost, ki se je kazala pri sprejemu na morju, trajala je naprej v mestu. Vse prodajalnice so bile zaprte, vse gostilne prenapolnjene. Marsikatero svidenje so slavili tu pri rujnem vinu, pripovedovali doživljaje, hvalili junake, kojili hrabre čine so videli na lastne oči. Na ozkih ulicah in na Markovem trgu bila je hujša gnječa kakor ob pustnih veseljah. Vrveča množica pehala se je za pokrepčili, katera je delilo svetovalstvo brezplačno, in za vino, ki ni teklo danes iz sodov ali mehov, ampak namesto vode iz vodometov. Hvalne pesmi na zmagovalce in zabavljice ter sramotilke na Turke donele so vsevprek, o Famagusti in Lepantu, Bragadinu in Kvirinu govorili so na vseh krajih in koncih. Na višek je dospelo veselje, ko se je začel prižigati okoli polnoči umetalni ogenj v najraznovrstnejših oblikah in barvah.

Veliko svetovalstvo se je resno rosvetovalo, kako naj poplača najzaslužnejše bojevalce. Povišanje v službi, po-

* Spomin na to zmago 7. oktobra 1571 pri Lepantu obhajamo vsako leto na Roženvenko nedeljo.

deljenje služb in naslovov, darovi v denarju ali v posestvih podelili so se po zaslugah. Kvirin, eden izmed najbolj zaslužnih, bil je sprejet, četudi še premlad, v veliko svetovalstvo in dobil zlato ostrogo.

Po nekaterih mesecih so bile potrebne zopet bojne priprave. Denarja so radi darovali bogati meščani, moštva je bilo dovolj, in k vsaki službi sililo se jih je na stotine iz domoljuba, častihlepnosti ali dobičkarije. Treba je bilo izbirati, treba je bilo pa tudi, kakor se je poplačala zasluga, kaznovati vsaki prestopok. Tu se ni smelo ničesar prikrivati. Ovađuhi so imeli za ovađbo lepo priložnost in marsikateri, ki je bil danes še v visoki časti, zapadel je jutri po obrekljivih jezikih obsodbi.

Nekega dne hiti Kvirin proti svoji palači in opazi, da stopa nekdo za njim, kakor da bi ga zasledoval. Ko pride do vrat, stopita mu dva nasproti in mu zabranita vhod v palačo; njegov zasledovalec ga povabi, naj gre ž njim. Kvirin se začudi. Ni si bil svest kake krivde, pa vedel je, da ga pelje sedaj pot k zaslišanju ali v ječo. Ustavljati se, bi bilo zaman, to je vedel Kvirin kakor vsak Benečan, zato je sledil tiho proti Markovemu trgu, pred veliko svetovalstvo.

Mraz ga pretresa; grozen strah, kakor ga ni čutil nikoli v najgroznejših bojih, tudi ne na begu iz turškega taborišča, ga navda. Vedel je, da obsodi grozovito sodišče, na samo zatožbo brez dokazov, obsojenec ne izve za svojega tožnika in nobena obramba ne pomaga. Nihče ga ne vidi več, in on izgine; kaj se je ž njim zgodilo, ne bo zvedel nikdo; uganiti se da, pa govoriti se o tem ne sme. Vsi, ki so ga poznali, smatrali ga bodo za hudodelca; sodišče ga je obsodilo, to zadostuje. Najnedolžnejši je zapadel najložje tej strašni usodi, ker kdor je bil res hudodelec, in slutil, kaj ga čaka, odtegnil se je nevarnosti pravočasno. Nedolžni pa se ni nadejal, padel je biričem v roke in bil izgubljen. — Tako tudi Kvirin.

Pride pred svetovalstvo, v njem sedi njegov oče, pa tudi njegov sovražnik — Manfronij. Obtožba je silno nevarna in pravi, da je zapustil Kvirin dvakrat trdnjavo skrivoma in se pogajal s Turki. Poslal je baje svojega slugo v taborišče sovražnikovo, tudi v bojnem posvetovanju je baje svetoval k predaji in pretiraval nalašče neugoden položaj; obtožba je trdila, da je izročil svoje prijatelje, druge častnike, turškemu rablju in da je govoril v Famagusti: „Benetke so nas pustile na cedilu.“ Tudi pri svojem prihodu v Benetke je baje pripisoval izgubo otoka Cipra beneški vladi.

Kvirinu je bilo, kakor da bi v nje-ga treščilo. Da bi kdo tako lagal, obrekoval, sramotil in potvarjal dogodivšičine, smatral bi za nemogoče. Po obtožbah spozna tožnika: Manfronij, njegov smrtni sovražnik, in nikdo drugi. Pa kaj mu to pomaga? Če imenuje Manfronija tudi v obraz izdajalca, ne bilo bi ga opravičilo, ker je bilo potreba za to posebne tožbe. Brani se na najdostojnejši način, razkrinka laži in osvetli potvarjanje dejstev. Zaman. Zdaj pa vstane Kvirinov oče, ki je osivel v službi domovine, brani z živo besedo osumljenca, pa pri zagovoru pozabi vsako besedo pretehtati in prevdariti, zgovori nekatere ostre, ki se pridno beležijo. Konec je bil, da so očeta poslali v prognanstvo, sina pa zaprli v ječo, da prejme smrtno kazen, katero je baje zaslužil. Tudi Manfronija, kojega hudodelstvo je omenil Kvirinov oče, so zaprli, pa za Kvirina ni bilo to nikaka tolažba.

Več dni niso vedeli Benečani o usodi Kvirinovi ničesar, hvalili so ga, kakor poprej, pa čudili so se, da se junak ne prikaže nikjer. Najbolj se je čudil Bepo, ki je pridno pomagal v očetovi gostilni; bila je še mnogobrojnejše obiskana kakor poprej, ker je vedel Bepo mnogo povedati in rad pripovedoval o svojih doživljajih. Nekateri so menili, da je Kvirin bolan, drugi pa, da je šel na deželo, da se okreпча. Bepo pa pobija oboje; nepopisen strah ga prevzame. Torkvato mora na Bepovo željo celo mesto preiskati, Kviri-

nove služabnike povprašati, pri morilcih in ovadahih na ušesa vleči — da bi zvedel, kaj se je zgodilo. — V tem se je zvedelo, da je oče Kvirinov prognan; videli so častivrednega moža praznih rok v spremstvu nekega vladnega ovadulja korakati proti meji. Plemenitemu Kontariniju, ki se je potegnil za rešileca svoje hčere, se ni godilo bolje. Iz tega spozna Bepo usodo svojega gospoda. Pa kje se nahaja? Ali je že mrtev? Ali so ga na tihem umorili, ker ga niso upali kaznovati javno? Svinčene strehe, kanali! Kako grozno so donele sedaj te besede v dečkovih ušesih. Tisočkrat jih je slišal, obžaloval je tudi nesrečneža, pa nikoli ni čutil take bolečine kakor sedaj. Torkvato naj poizveduje. Pa Torkvato pravi, da ni mogoče zvedeti, kje se nahaja kateri obsojenec. Bepotu se zdi to neverjetno in pravi drzno, da bo sam izvršil, kar se zdi drugim nemogoče. Oče, boječ se groznih posledic, mu brani, Torkvato prosi, Jožefina joka, Bepo pa ostane pri tem, da hoče rešiti Kvirina! Prepričan je bil, da ga ni ugonobil nihče drugi kakor Manfronij. Išče ga, da bi mu zagrozil s tožbo, pa ga ne najde. Manfronij in Španec sta nekam izginila. Bepo ne miruje.

Veliko svetovalstvo je izvedelo, da godrnja ljudstvo, ker je izginil njegov ljubljenec, zato odloži usmrčenje Kvirina na priložnejši čas. Obsojenec sedi pod svinčenimi strehami v mukapolni ječi. Vrabcí so bili edina živa bitja, katera more opaziti. Ne sliši človeškega glasu, tudi ne svojih sotrpinov; — kako naj izvedo ljudje o njegovi usodi? S korakom čez „most zdihovanja“ izgubljen je za človeštvo. Vidi le mučitelje, ki jih pošiljajo neizprosni sodniki. Skušajo ga pripraviti z mučenjem do tega, da bi tudi o drugih kaj izpovedal, ker pa ve le o Manfroniju in Špancu, o katerih je že govoril, mora trpeti nove muke. Iz vročega, dušečega zraka svinčenih ječ vlečejo ga v kanalske ječe. Nizko obokan prostor, v katerem je komaj ravno stal, odkazan mu je kot novo, grozljivo

bivališče. Blatna, smrdeča voda, ki je prodrla iz kanala v ječo, sega mu skoraj do beder. Morska trava in gnili ostanki prejšnjih ležišč obešajo se mu na noge, velikanske podgane plavajo okoli njega in mu skušajo ugrabiti pičlo hrano. Komaj jih more videti, ker prodira skozi gosto omrežje malega okna le malo svetlobe v strašni brlog, tem bolj jih pa čuti, ko plezajo po njem in ga cukajo za obleko, sliši jih glodati suhi kruh. Z obema rokama priklenjen k zidu mora stati celi dan v blatni vodi. Na večer sme se vleči na kamenito klop, ki mu je obenem miza in stol. Človeški glasovi so se slišali redkokdaj v njegovo ječo, ker je bil kanal silno samotni. Ječar podajal mu je gluh in nem pičlo hrano.

Kvirin si je želel smrti. Prosil je Boga za njo, ki je bila po njegovem mnenju edina rešilka, v goreči molitvi. Preide mnogo dni v velikih mukah. — Nekega dne se pa zgodi nekaj posebnega. Temna senca mu ponovno uropa še to malo svetlobe, ki pada v njegovo ječo; kakor oblak se zopet umakne; pesem zadoni skozi omrežje, oh! kakor sramotenje in zasmehovanje za njega, poje pesem o Famagusti, o njem in turbanu paše. Med kiticami pa ponuja pevec vino, svežo vodo, sir, sadje in druge stvari, prodaja gondolijerom in kanalskim stražnikom blago. Med to mešanico glasov sliši jetnik svoje ime. Zdi se, kakor da bi ga kdo klical in vendar tudi, kakor bi kdo njegovo ime imenoval v govoru. — „Anton Kvirin!“ zopet zadoni. Ne more se premagati, da bi mu ne odgovoril. Pa deček s sadjem poje zopet o Famagusti in se oddalji. Zaman se trudi jetnik, še kaj slišati. Skočiti hoče k omrežju, pa huda bolečina, ki mu jo prizadenejo kratke verige, spametujejo ga zopet. Celó noč in cele naslednje dni muči ga tuhtanje, kaj da pomeni zagonetni dogodek. Ali ga hočejo poiskati prijatelji in iztrgati rabljem iz krempljev? Nekateri so mogočni. Ko bi se blagi Don Juan potegnil za njega, ki ga je pred vsemi odlikoval! Pa kdo bi si upal princu, tujeu, razodeti zadevo in ga prositi pomoči? Ko

se zmračí, zađoni zopet ista pesem — nagajiv prepír nastane med njo in kanalskimi stražniki. Kvirin zre nepremično skozi okno. Naenkrat prileti neka stvar skozi omrežje. Kvirin jo željno pobere. Bila je steklenica vina, pristnega Ciperčana; poznal ga je, saj ga je mnogokrat okušal na znanem kraju. V dolgih požirkih pije sladko krepčilo, nova moč se pretaka kakor ogrevajoč obtok po telesu. Še neka stvar prileti notri; jetnik se seže po nji. Bila je deščica, na njej ovitek in še ena steklenica. „Ha, torej vendar res!“ Pa kako naj izve, kaj naj stori? Noč je temna. Mora potrpeti do jutra. Le toliko spozna,

da se nahajajo v ovitku pile; mal listič se mu hoče izmuzniti, pa ga srečno zgrabi in skríje na prséh, saj je to najvažnejše. Kako dolga je bila pomladna noč! Komaj se začne daniti, skuša brati. Vsebinsko je mogel bolj uganiti, pa spoznal je, da ima prijatelj, ki ga hočójo rešiti. Kvirin se ohrabri. Saj nima ničesar izgubiti, pač pa lahko pridobi najdražje. Če se ponesreči beg, zadene ga nagla smrt in muke so pri kraju — če se pa posreči, oh! potem, potem! Ne more najti za to srečo prave besede.

(Konec prihodnjíc.)

Česa se naj uči slovenski mladenič?

Na dekliški šoli v Ljubljani je med drugimi, v „Našem Domu“ že naštetimi, tudi ta-le velepomemljiv napis: „Če hočeš postati človek, se moraš učiti!“ Naš slovenski mladenič pa ne samo hoče, on mora postati človek, to je izobražen človek, vreden imena človek, koristen član domovine. Česa pa se naj zlasti uči naš fant? Da se ne more vsega in mu niti treba ni, je jasno. A da mu je veliko treba, in več ko zna, več velja, je zopet resnično.

1. Slovenski mladenič mora biti v verskem oziru kar najbolje poučen. To je glede svoje osebe, da je tem bolj trden v veri, čim bolj jo natanko pozna, in da lahko natančno po njej živi. Pa tudi nasproti drugim je treba mnogokrat vero zagovarjati. Zato je treba verske resnice in nauke precej dobro poznati.

2. Naša društva so nadaljevalne šole za našo mladino. In v vseh izobraževalnih šolah dobiva fant k večjemu le navod, kako se naj sam po knjigah izobrazuje. Slovenec je skoraj vsak nekoliko samouka — ker je talentiran. Torej fantje pridno se učite nadalje teorijo politike: znanje za konov v občinah, za okrajni zastop, deželni in državni zbor, ne samo volitvene postave, ampak bistvo in delokrog teh naprav. Tudi razni „šolski sveti“ se morajo poznati.

3. Razne stranke moraš dobro

poznati. Kaj je to agrarna, radikalna, liberalna, konservativna stranka, kaj so nacionalci, iramazoni, razni socialisti. Brez političnega znanja čitaš liste brez pravega sadu in koristi. Vse drugače, ako poznaš politični abc. Razne znake ali okrajšanja: K. Z.; S. K. S. Z.; J. S. Z.; Z. Z.; S. L. S. itd.

4. Ti slovenski mladenič se moraš strokovno dobro izobraziti. Torej n. pr. kot kmečki fant nauči se knjigovodstva za gospodarstvo (prejemki — stroški) ter za razne panoge kmetijstva pridno študiraj dotične knjige. Imamo jih mnogo novejših tudi v slovenščini: Umni kletar, čebelar, sadjerejec, razno „poljedelstvo“, živinoreja, mlekarstvo. Porablaj dobre skušnje starejših gospodarjev, pa pridno prebiraj „Kmetovalca“ itd. Postati moraš razumne gospodar, ki zna računati, kaj se boljše obnese, kaj več koristi, ali se to ali ono izplača, ali le škoduje, koliko odstotkov prinaša. Torej racionelno, pametno!

5. Spoznaj dobro naše liste, da znaš vsakemu svetovati, kaj naj naroči, česa se varuje. Zato poznaj politične liste naše stranke, kje, kdaj, kolikokrat izhajajo, koliko stanejo, o čem pišejo. Nasprotne po imenu! Strokovne liste, o čem pišejo.

6. Socijalno vprašanje. Imamo mnogo poučnega v raznih listih. Zlasti pa v knjigah dr. Kreka in dr. U-

šeničnika: Socializem. Posebno se pouči o praktičnem socializmu delavsko, kmečko, trgovsko, obrtniško vprašanje itd.

7. Slednjič si moraš prisvojiti več ali manj splošne izobrazbe. Olikan v obnašanju, v lepem vedenju.

8. Zelo bi ti priporočal prebiranje zgodovine, svetovne, cerkvene in posebej še slovenske (Mohorjeve). Zgodovina je učiteljica narodov!

9. Zelo koristno je znati še kak jezik poleg slovenskega, ki ga moraš znati lepo pismeno, in poskušati kaj pisati. Ob jezikovnih mejah naših nasprotnikov je dobro znati njihov jezik, da se jih uspešnejše branimo ali zavrnemo, razumemo njihove nakane. Z ljubeznijo pa se uči katerega slovenskega, n. pr. nam najbližjega in najbolj sorodnega, pa krasnega hrvatskega. V društvih so knjige gotovo.

10. Razen tega ima še vsak fant kako posebno nagnenje do kake stroke, n. pr. za naravoslovje, zemljepisje, fiziko, elektriko, mehaniko, naj se le izobražuje, stokrat bolje, da kaj čita

(razun slabih knjig in listov) kakor bi se potepal, postopal, pijančeval, ponočeval itd. Nikakor pa ne smem pozabiti petja in godbe. Če imaš količkaj glasu in posluha, uči se petja po notah ali kakega inštrumenta, n. pr. tamburice, pusti pa pri miru lireščeče harmonike, ki le dražijo slabe nagone človeku. Lepo petje, zlasti domovinskih pesmi, pa umetno, zlasti po notah, ne kako dretje pa kričanje pijancev, zelo blaži človeka, ima velikanski vzgojevalni vpliv. Tudi za literaturo (književnost) se nekateri mladeniči zanimajo. Dobro je poznati naše najboljše pesnike (Gregorčič) in pisatelje (Jurčič). Pa previden bodi v izbiranju, da ne zaideš v nevarnost!

Tako vidiš torej, ljubi mladenič, da se imaš mnogo koristnega ter marsikaj zelo, da, neobhodno potrebnega, učiti. Priden fant zna dobro porabiti vsaki dela prosti čas in nikdar ne bo težil o dolgem času. Ne bo pa imel časa za grešna dela in pohajanja, ker njemu je najljubša lepa knjiga!

Fr. S.

Pred 100 leti.

(Konec.)

Že od takrat, odkar se je zgodil Napoleonu grozen poraz in se je knez Schwarzenberg povrnil z avstrijsko armado iz Varšave, ni storila Avstrija za Napoleona, kateri jo je bil prisilil v zavezništvo ž njim, ničesar več. Dne 12. avgusta pa je napovedal avstrijski cesar svojemu zetu vojsko. — Zdaj bi mu bil Napoleon rad izpolnil vse želje, pa bilo je prepozno. Zavezniki so bili premirje dobro porabili in zdaj so imeli 600.000 vojakov, Francozov pa je bilo ob Labi 350.000, po raznih nemških trdnjavah 80.000 in 32 tisoč v Hamburgu.

Zavezniki so svojo velikansko vojsko razdelili na troje. Vrhovni poveljnik knez Schwarzenberg je vodil veliko, ali tako imenovano češko vojsko; v njej je bilo združenih 61.000 Rusov, 38.000 Prusov in 125.000 Avstrijcev. Razun tega se je morala Avstrija po-

staviti v bran tudi na jugu proti Napoleonovemu podkralju v Italiji, 40 tisoč mož je bilo pod generalom Hilerjem kot notranja avstrijska armada, in 25.000 pod knezom Henrikom Reuskim, da ubranijo upade Bavarcev, Francoskih zaveznikov.

Notranja avstrijska armada je krepko delovala. Radivojevič in Nugent preženeta Francoze iz hrvaškega Primorja, Tomažič pa jih krepko klesti v Dalmaciji.

Staro-avstrijsko Istrijo iztrgal je hrabri stotnik Lazarič s peščico vojakov Francozom, katerih je bilo 20krat toliko. S 120 možmi vzel je Francozom Polo in Kapodistrijo in šel nad Trst ter se polastil višin okoli Trsta. Cesar ga je poplašal za te junaške čine s križcem Marije Terezije in ga povzdignil v plemenitaški stan.

Polkovnik Milutinovič zmagal je Francoze pri Šmarju blizu Ljubljane

in jih potisnil pozneje, združen z generali Rebrovič in Fölseis iz Kranjske. 29. septembra je padla Ljubljana, važna postojanka francoske „Ilirije“ in francoski namestnik Fuše zbežal je v Benetke.

Na Tirolskem potisnil je general Fenner Francoze proti jugu do Tridenta.

Proti Bavarski pa se Avstrijecem ni bilo treba bojevati, ker se je bavarski kralj odpovedal Napoleonu in poslal 25.000 mož Avstrijecem na pomoč.

Toda vrnimo se k veliki zavezniški armadi na sever. Pri vrhovnem nadpoveljniku, voditelju češke vojske, bili so trije zavezni vladarji, in tudi izgnani francoski general Moro, ki ga je bil pozval ruski car iz Amerike. — Šlesko vojsko je vodil Blücher, severno pa švedski kraljevič Karol Ivan Bernadotte. Dne 17. avgusta se je boj znova začel. Napoleon je stal na Saškem okoli Draždan. Od tod je poslal maršal Uđinota proti severni vojski, ki ga je pa 23. avgusta pognala nazaj. General Macdonald šel je proti šlezki vojski; Blücher pa ga je tako strahovito premagal pri Wahlstattu, da so izgubili Francozi okoli 40.000 mož mrtvih in vjetih. Proti češki vojski jo je mahnil Napoleon sam in jo užugal v bližini Draždan. Napoleon je hotel zapreti avstrijski vojski pot proti domu in poslal generala Vandama za njo, ki pa je bil premagan in s celim krdelom kakih 10.000 mož vjet. Ravno tako je imel nesrečo tudi francoski general Ney, ki je bil poražen pri Denevich. 18.000 Francozov je bilo mrtvih in ranjenih.

Po teh bitkah, v katerih je izgubil Napoleon kakih 100.000 vojakov, pomikale so se vse tri zavezne armade vedno bliže druga drugi in skušale priti Francozom za hrbet ter jim zastopiti pot proti domu. Napoleon je to opazil in se umaknil nazaj proti Lipskem, kjer se je odločila usoda cele Evrope. Dne 16. oktobra se je začel velikanski boj. Od 8. ure zjutraj grmelo je neprenehoma nad 1000 topov, da se je kar zemlja tresla.

Hrabro so se borili ti in oni in ni bilo mogoče reči, čegava bo zmaga. Najhujši je bil boj na južni strani Lipskega pri wachavskih holmeih, kjer sta se zgrabila Napoleon in Schwarzenberg. Zavezniki so napenjali vse moči, da bi ukrotili silovite Francoze in njih zaveznike Poljake, pa zastoj. Napoleon sam se je večkrat zagnal v največji bojni hrup in vzpodbujal svoje generale ter jim dajal potrebne ukaze. Ob 3. uri popoldne so Francozi tako napredovali, da je dal Napoleon v Lipskem zvoniti z vsemi zvonovi v slavo svoji zmagi. Ali kmalu so si Avstrijci in Rusi zopet opomogli, medtem ko je Blücher severno od Lipskega premagal francoskega generala Marmonta.

V nedeljo, dne 17. oktobra, ni bilo boja. Napoleon se je hotel dogovarjati zastran miru. Zavezniki mu niso dali odgovora, ampak pomnožili svojo vojsko za novih 100.000 mož in ponovili 18. oktobra strahoviti boj. Cvet vseh evropskih narodov se je bil zbral na groznem bojišču in kar skušali so se, kdo bo hrabrejši. Do večera so zavezniki popolnoma zmagali in Napoleonu je bila zdaj edina skrb, kako se spraviti z nesrečnimi vojaki na pot proti domu. Ko se je vlegla noč na zemljo, obsevalo je 10 gorečih vasi krvavo polje, na katerem je ležal mrlič pri mrliču. Dne 19. oktobra naskočili so zavezniki s treh strani Lipsko. Napoleon je srečno odpotoval; dva generala bi naj branila mesto tako dolgo, da bodo vsi Francozi mogli oditi. Reš se jih je veliko rešilo, pa ne vsi. Neki francoski vojak je v mnenju, da so že vsi Francozi rešeni, užgal smodnik pod mostom čez reko Elstero in zidani most se je porušil. Francoski vojaki, kar jih še ni šlo čez reko, so se morali večinoma udati. Mnogo jih je v reki potonilo. Popoldne prišli so zavezni vladarji v Lipsko, kjer so vjeli saškega kralja. Napoleon tudi na begu ni imel miru. Nadlegovali so ga ruski kozaki, pa vendar se je srečno preril čez reko Reno. Po bitki pri Lipskem morali so se udati tudi vsi Francozi po nemških

trdnjavah. Tudi oni nemški knezi in vladarji, ki so bili prej z Napoleonom, spametovali so se in se ločili od njega.

Napoleon se je sicer še nadjal, da se mu zopet povrne bojna sreča. Prišedši na Francosko, pripravljaj se je takoj na novo vojsko. Toda časa bilo je premalo. Zmagoviti zavezniki pomikali so se vedno bliže francoski meji. Iz Frankfurta so mu ponudili mir pod ugodnimi pogoji. Pa Napoleon je bil kakor slep in zavrgel ponudbo. Po dolgotrajnem bojevanju prodrli so zavezniki do glavnega mesta Francoske, Pariza, dne 30. marca 1814. Dne 2. aprila vzelo je pariško starešinstvo Napoleonu cesarski prestol. Napoleon je izvedel to drugi dan v Fontenoblo, penil se je od jeze, pa mu ni nič pomagalo.

Zavezniki so ravnali ž njim zelo milostno. Dne 11. aprila pustili so mu cesarski naslov, dali mu otok Elbo kot samostalno kneževino, prisodili mu na

francoski račun po 2 milijona frankov na leto in dovolili, da si je smel vzeti seboj 400 starih svojih vojakov.

Dne 30. maja se je sklenil takoi-menovani pariški mir, po katerem se je Francoska zopet skrčila v tiste meje kakor jih je imela pred Napoleonom. Bojne odškodnine v novcih zmagovalci niso zahtevali in niti ugrabljenih umetnin niso tirjali nazaj, ampak takoj po sklenjenem miru zapustili Pariz. — Za francoskega kralja pa je bil pripoznan Ljudevik XVIII., brat nesrečnega kralja Ljudevika XVI., ki je zopet zasedel prestol svojih prednikov.

Velikanske slovesnosti vršile so se na Dunaju, ko je došel dne 15. junija 1814 cesar Franc v svojo prestolnico. Pozabljeni so bili trudi, zacelile so se rane, katere je vsekal oholi Francoz, ostal pa je spomin na junaške čine, s katerimi se je proslavila Avstrija in njeni hrabri sinovi.

Doma in po svetu.

B o l g a r i iščejo kozla, da mu naložijo krivdo, ki je spravila Bolgarijo iz vrhunca slave na rob propada. V zborovanju 16. t. m. v Sofiji izjavil je minister Tončev, da je bila glavna krivda zveza s Srbijo. Nekateri listi hujskajo proti carju Ferdinandu in ga krivijo strašnega padca Bolgarije, njih želja je, da odstopi car od vlade na korist svojemu sinu Borisu. — Bolgarski pravosodni minister P. Pešew, je poslal vsem sodnim predsednikom in mirovnim sodnikom o k r o ž n i c o, v kateri jim nalaga, da se v prvi seji po 1. septembru letos pred otvoritvijo razprave v navzočnosti vsega sodnega obojja in odvetnikov dotičnega kraja v svojem govoru na slovesen način spominjajo vseh onih članov in uslužbencev dotičnega sodišča in odvetnikov, ki so padli v zadnjih vojskah, da tako počaste njihov spomin. Istotako je naučni minister vsem njemu podrejenim zavodom poslal okrožnico, v kateri opozarja, naj učiteljstvo vsem učencem razloži pomen domoljubja in dolžnost, biti za domovino vedno pripravljen,

žrtvovati kri in življenje. V vseh zavodih naj veje požrtvovalni duh domoljubja in v mlada srca naj se vcepja vera v veliko bodočnost domovine. Ob otvoritvi šol naj se po vseh šolah mladini predava o zadnjih vojnah in se na slovesen način spominja zlasti v vojni padlih učiteljev in vsakega posameznega zavoda. Tudi naj se po vseh šolah na častna in vidna mesta obesijo umetniško izvršeni portreti dotičnih padlih učiteljev. Za vzgojo učiteljskih sirot, katerih očetje so padli na bojnih poljanah, bo ministrstvo ustanovilo poseben zaklad. Časopis „Šolski pregled“ bo prinesel kot prilogo posebno spominsko knjigo z življenjepisi in slikami v zadnjih vojnah padlih učiteljev. Skupiček za to spominsko knjigo se izroči navedenemu zakladu za vzgojo učiteljskih sirot.

G r e č i j a je sklenila mir s Turčijo.

Na Dunaju se vršijo d e l e g a c i j e, kjer se pretresavajo vprašanja visoke zunanje in splošnodržavne politike in govorijo najzmožnejši poslanci.

Volitve v Italiji so izpadle za katoličane prav ugodno; razven 33 katoličanov je izvoljenih tudi veliko število poslancev vladne stranke s pomočjo glasov katoličanov. Tako izvoljeni poslanci so obljubili glasovati s katoličani proti zahtevi sovražnikov krščanstva, ki hočejo vpeljati ločitev zakona, odstraniti verski pouk iz šol in si prizadevajo oškodovati vero kjer le morejo. Ker so volitve za prostozidarje slabo izpadle, odstopil je rimski župan jud Nathan, ki je nekoč pri spominski slavnosti o uropanju Rima na ostuden in podel način žalil sv. Očeta in katoliško cerkev.

Socijaldemokrati krepko — nazadujejo. Na Avstrijskem so izgubili čez 50.000 članov, več kot četrtino vseh udov. Na Badenskem so izgubili pri volitvah eno tretjino poslaniških mest. Začelo se je daniti v marsikateri delavski glavi, ki so jo zamegle poprej socialnodemokratske obljube o nebesih na zemlji.

V Albaniji postane vladar protestant princ Wied. Dober tek na obeh straneh.

Na Bavarskem so proglasili Ludvika, ki je vladal v imenu na umu bolnega kralja, 5. novembra za kralja Ludovika III.

Nečuvstva, verska nestrpnost v Rusiji. Odlok ruske vlade prepoveduje katoliškim duhovnikom in redovnikom, da bi se smeli brez posebnega dovoljenja peterburške vlade poslužiti sibirskeske železnice.

Na Japonskem se je sprejela postava, ki prepoveduje vsem mladotnim do 20. leta kaditi tobak. Kaznuje se najprvo v denarju, ki ga morajo plačati starši. Če to ne pomaga, pa zaprejo nepoboljšljiveca v ječo. Posnemanja vredno.

V Rangau (Birma) umrl je francoski misijonar Butard na gobavi bolezni, katera ga je napadla, ko je stregel gobavcem.

Pod vaško lipo.

Ljubezen do rodne grude.

(Slovenski mladini. Roman Bende.)

(Konec.)

Ljubezen do rodne grude je čustvo, ki osrečuje človeka. Seveda je mnogo takih rodoljubov, ki imajo domovino na jeziku takrat, ko jim razgreje možgane preobilno zavžit alkohol, pa še več je takih, ki se še v takem razpoloženju ne zavzemajo za domovino in jim je vseeno, kaj so in odkod so. To so nesrečne, neznačajne duše, ki trdijo: Ubi bene, ibi patria (kjer je dobro, tam je domovina), rodoljubi pa pravijo: Ubi patria, ibi bene (kjer je domovina, tam je dobro). Da, da ljubo doma, kdor ga ima (preg.). Pa saj je rodoljublje nek naravni nagon, ki ga imajo celo živali. Pregovor pravi: Vsaka ptička rada leti tje, kjer se je zvalila!

Samoobsebi je umevno, da je v pojmu „rodoljublje“ vključena ljubezen do bližnjega pred vsem po rodu in veri.

To ljubezen pa narekuje sv. vera v svojih vzvišenih naukih o krščanski ljubezni do bližnjega, sveta vera, katero tako mnogo ljudi zasmehuje in sramoti. Tudi med našimi rodnimi brati Slovencei so ljudje, ki s pečatom narodnjaštva na čelu izpodkopujejo temelj svojemu narodu, sv. vero. To so podle duše, polne zavisti in sebičnosti, ki vsakogar, ki se ne kloni njihovim zahtevam, zasramujejo, da, še več: stremijo za tem, da ga pred svetom onemogočijo in vsestransko upropastijo. Ne ravnajo tako s tujcem, ampak z rodnim bratom. Srečni so in nasičeni, ako se jim posreči ugonobiti srečo in obstoj enega samega, versko neljubega Slovenca.

O rodoljubju govore z velikimi besedami, dejstveno pa sovražijo za ljudski blagor vnete bojvniko in najboljše prijatelje našega ljudstva — duhovnike. Te sovražijo kar brez razločka. Pa čudno je to sovraštvo: nič žalega jim niso storili duhovniki, njih o-

čem oseba in delovanje duhovnika niti od daleč ni znano, sovražijo jih pa vendar kakor črno peklo. Sedel sem v železnškem kupeju med pisano družbo potnikov; v kotu je sedel redovnik-frančiškan. Potniki so bili videti inteligentni. Začetkoma so zbadali od strani sopotnika-redovnika, ki je mirno opravljaj svoje duhovne molitve, kmalu pa so začeli glasno govoriti o raznih podlostih, katere tu navajati ni dostojno. Ko se je imenovani gospod spustil z menoj v pogovor, nadaljevali so svoje neslane opazke in se tako pokazali pred svetom, kako so neolikani in surovi. Ni to edini slučaj; bil sem večkrat priča takega neolikanega obnašanja. Prav zanimivo je konstatirati, da v takih slučajih slovenski pobijalci „klerikalnega zmaja“ dosledno pritrjujejo in pomagajo krivonosim židom in ošabnim Nemcem. Če se človek s takim „Slovencem“ zaplete v pogovor, se mu brž predstavi kot tajnik kakega narodno-„obrambnega“ društva ali kot član uredništva kakega „naprednega“ glasila... Toda dovolj o tem!

Vsakega Slovenca, ki ljubi rodno grudo, in najsí je to goli Kozjak, vinorodne Slovenske gorice, divno Podravje, mogočno zeleno Pohorje, bogata Savinjska dolina, krasno Posavje, bajna Gorenjska, pusti Kras, slikovito Primorje ali idilična Benečija, mora navdati ponos na slovensko domovino, na slovensko rodno grudo.

Ponosni moramo biti na našo Slovenijo, ki je naša ožja domovina. Velika je zemlja naših ožjih bratov Slovanov. Ta zemlja je domovina nas vseh. Bratje nas ljubijo z ljubeznijo bratsko! Kako poje pesem, kod se razprostira slovanska zemlja?

„O d U r a l a d o T r i g l a v a . . .“

Tako daleč in še mnogo dalje se razteza zemlja, posest nas Slovanov! Od severnoruskega Urala, od Krkonošev doli mimo bajne Adrije do mej burnega Balkana se razteza slovanska zemlja, na kateri prebiva nad 165 milijonov Slovanov, to je ravno 1 desetina vsega prebivalstva na zemlji. Delimo se pa tako-le: 71,300.000 Veliko-

rusov, 35,600.000 Malorusov, 22,500.000 Poljakov, 10,390.000 Srbov in Hrvatov, 7,650.000 Čehov, 7,550.000 Belorusov, 4,740.000 Bolgarov, 2,800.000 Slovakov, 1,530.000 Slovencev, 1,200.000 makedonskih Slovanov, 380.000 Kašubov (slov. pleme), 160.000 lužičkih Srbov, vsega skupaj torej 165,550.000 duš! Ako upoštevamo, kako „pravično“ so nas šteli v Avstriji in drugod (v neslovenskih državah), pač ne smemo verjeti, da nas je samo 165,000.000, ampak nekaj več brez odpadnikov. Kako bi se naj ne radovali nad velikostjo naše lepše, četudi zatirane domovine?

Mi mladi, sinovi in hčere te zatirane zemlje, ljubimo svojo rodno grudo, kakor le ona zasluži! Nikar v tujino! Ostanimo na rodni grudi! Čuvajmo narodne zaklade! Čuvajmo hrabro naše meje!

Ljubezen do rodne grude bo narekovala naša pota!

Z Bogom za domovino!

Spomini starega rokodelca.

(Dalje.)

Tu je šlo vse drugače kakor v tistem vrtu, drevesa in plotovi so kar švigali mimo mene. Hladni večerni vetrič mi je pihljaj nasproti, jaz pa sem podil svojega konja po beli cesti, da bi se bile gotovo delale iskre, ko bi bil to navaden konj. Včasih me je sicer zaneslo na kraj ceste in sem komaj zasukal kolo, da se izognem vodi, ki je tekla v grabnu ob cesti, ali vseeno mi je igralo srce veselja ob zavesti, da mi sedaj nihče nič ne more.

Vsedel sem se pod košat oreh in pokadil cigareto, potem pa zopet nadaljeval svojo dirko, ne meneč se za to, da so ljudje, ki so se mi morali umikati, delali na moj račun razne opazke.

„Neroda!“ vpil je za menoj eden, ki bi ga bil skoraj povozil. „Kadi se!“ je zaklicala neka ženska. „Gori!“ se mi je rogal drugi.

Naj se kadi, naj le gori, sem si mislil, mi smo pa le fantje in pritislil se krepkeje na stopalo. Tokrat pa je mi puhnil pod obraz dim in me obegnem tudi speklo pod ramo. Prijel sem

z roko za žep suknje in videl, da je ves goreč. „Pomagajte!“ Stemnilo se mi je pred očmi in se zavrtelo, nič drugega nisem videl in ne čutil kakor pa pljusk hladne vode, ki je zašumel, ko sem treščil v jarek.

„Pomagajte, zgorel bom!“ klical sem obupno, ko sem prišel do sape.

„Ne bo nič hudega“, je rekel eden poleg mene. „V vodi še ni nobeden zgorel.“ In res sem na vso srečo opazil, da sem v vodi pogasil suknjo, katero sem si s cigareto zažgal. Ta zavest me je kmalu spravila na noge in ko sem si pretegnil ude, sem z veseljem spoznal, da mi nič ne manjka. — Prva skrb mi je bila sedaj, kaj je s kolesom. Pa tudi to me je počakalo. Na drugi strani ceste je ležalo v prahu kakor grešna duša, posamezni njegovi deli pa so pri padcu odpadli, pa so me gledali izpod njega, kakor da nesreča ni bila dosti velika. Polagoma sem se spravil zopet v red, ali kolesa tisti dan nisem nič več zasedel.

Kako sem prišel tisti dan pred Marka, o tem nerad pripovedujem. Le to lahko pripomnim, da je 14 dni pozneje prinesel „Družinski Prijatelj“ sledečo novico:

Sreča v nesreči.

Minuli teden se je nekemu kolesarju na cesti iz Ljubljane proti Sv. Roku vnela suknja in bi bil brez dvoma živ zgorel na cesti, ko ne bi bil jarek z vodo dosti globok. Vsled tega se opozarja merodajne faktorje, naj imajo pri regulaciji cest in potov to važno stvar pred očmi ter naj po možnosti omogočijo, da bo tak jarek vsakemu ko-

lesarju na razpolago ob takih tragičnih pripetljajih.

Pokazal sem Marku to novico in njemu so se prsti desne roke samiposebi stisnili v pest pri spominu na gorje, ki sem ga povzročil njegovemu kolesu. Slednjič pa se mu je zjasnil obraz in mi je čestital k mojemu prvemu pisateljskemu uspehu. Kot dobrega prijatelja je to tako veselilo, da mi je prinesel zvečer s trga škrnicelj kuhane-ga vipavskega kostanja v dar. Pozneje sem ob ugodnih in neugodnih prilikah napisal marsikaj slane-ga in še več neslane-ga, a nisem imel nikoli več take sreče, da bi bil dobil za svoj spis tako okusen honorar kakor je bil ta.

Stara Sablja.

Jesen. Jesenski čas je veseli čas za kmeta, ki ima spravljene poljske pridelke in sadno drevje se mu smeji nasproti polno žlahtnega sadja. Vesel hvali Boga za vse kar mu je dal. Mnogo se je moral truditi spomladi in poleti, da mu je pot tekel s čela, a v jeseni je ves trud pozabljen. Dragi mladeniči, nam se zdi jesenski čas bolj žalosten in pust, ker vsa narava postaja vedno bolj mrtva, kmalu ne bo nobenega življenja v naravi. Dragi mladeniči, tudi za nas bo prišel žalostni jesenski čas, ko bo glava osivela in bodo naša lica ovenela in razorana z razgotinami in naši udje bodo opešali. Sedaj nam sije še vesela pomlad mladostnega življenja, sedaj se pretaka po naših žilah mlada kri, a brezskrbna mladost nam sije samo enkrat, zato porabimo ta čas Bogu v čast in v svoj dušni blagor. Če kmet hoče, da mu bo zemlja rodila dober sad, mora sejati dobro seme. Tako tudi mi, kar bomo v mladosti sejali, to bomo v starosti želi. Če bomo sejali koprive, t. j. grehe, bomo želi tudi sad grehov. Dragi mladeniči, vsadimo v naša srca lepe čednosti krščanskega življenja, tedaj bo prišel tudi za nas enkrat vesel jesenski čas, tedaj bo nam ljub spomin na mladostna leta. Fantje, od naše mladosti bo odvisna srečna ali nesrečna bodočnost. Fant iz Koroškega.

Orli.

Orli — zgleдни. Prišel sem 10. avgusta v neko gostilno, kjer so bili zbrani Orli savinjskega okrožja v krojih, ker so imeli tisti dan zlet na Vranskem. Občudoval sem njihovo dostojno vedenje. Radostno so se razgovarjali, zapeli kako narodno, molili, ko je ob 6 zvonilo v bližnji cerkvi, in kakor sem opazil, pili večinoma nealkoholne pijače. Ko so se po dolgem potu okrepčali, so plačali in se mirno razšli. Meni in drugim gospodom pa je prihajalo na misel: Hvala Bogu, moški svet postaja boljši, pametnejši, treznejši in izboljšali ga bodo Orli. Le tako naprej!

Maribor. Dne 23. novembra vprizoril je naš Orel lepo pa težavno narodno igro «Divji lovec» v dvorani rokodelskih pomočnikov. Igralci, posebno glavnih vlog, niso bili samo z besedo in kretnjo, ampak z vsem srcem pri naloženi jim nalogi, poglobili so se v čustvanje, v boje in gorje junakov in junakinj, ki so jih imeli predstavljati in zato je bil tudi vtis na mnogobrojno občinstvo mogočen in v srce segajoč, in vrlo je bila zaslužena burna pohvala. Neumorno naprej! — Naši mladi Orlički se zbirajo redno vsak torek ob 6. uri v gimnazijski telovadnici, kjer telovadijo pod rednim nad-

zorstvom po eno uro vstrajno in korajžno v prostih vajah in na različnem orodju. Stevilo je sicer že prav lepo, 60—70 fantov, pa bi se še dalo zvečati s pridno agitacijo Mariborskega Orla, ki bi naj navduševal slovenske stariše za to duši in telesu koristno napravo.

Hoče. Telovadni odsek Orel. (Delovanje v poletnem času.) V poletnem času smo Orli pridno gojili trojno izobrazbo: izobrazbo duha, izobrazbo srca, izobrazbo telesa. Telovadili smo redno vsako nedeljo, kadar ni bilo kakega izleta ali društvene prireditve, pred katoliškim shodom tudi med tednom. Telovadba je bila od 1. aprila do 1. novembra okoli 25 krat, ki je trajala pol ure ali eno uro. Povprečno število telovadcev je bilo 10—13, skupaj okoli 260. Pri telovadbi smo se držali reda, ker vemo, da red vodi k Bogu. Red je duša vsakega gibanja. Tudi za izobrazbo duha smo skrbeli. Prebirali smo knjige našega bralnega društva in slovenske katoliške časopise. Uprizorili smo igro «Pravica se je izkazala», dne 18. maja, ko je bila blagoslovljena nova zastava Mladeniške Marijine družbe. Dne 6. julija je telovadilo 7 hočkih Orlov na veselici Slov. Straže v Radvanju, kamor smo se peljali na ovenčanem vozu. Dne 3. avgusta so se polnoštevilno udeležili mladeniškega shoda na Ptujski gori. Eden je nastopil s govorom, 7 pri telovadbi. Tako smo čas lepo porabili. Za katoliški shod smo se vsestransko pripravljali. Telovadili smo in

varčevali smo. Na katoliškem shodu nas je bilo 12, imeli smo seboj družbeno zastavo, 9 jih je bilo v kroju, 6 jih je nastopilo pri javni telovadbi. Skupno sveto obhajilo smo imeli 18. maja, 29. junija in na rožnivenško nedeljo, posamezni so pristopili še večkrat k mizi Gospodovi. Družbeni nauki so bili vsaki drugi mesec. Vsi izvršujoči člani Orli so udje Marijine družbe, dva sta v tretjem redu. Tudi petje smo gojili. Pevci-Orli so peli večkrat pri službi božji, pri Sv. Lenartu ob telovi procesiji. Vsaki teden imamo vajo. S petjem si blažimo srce in se prijetno kratkočasimo. Naš odsek šteje izvršujočih članov 28, podpornih članov 5, skupaj 33. Rednih telovadcev je 18, krojev je 8. V kroju so nastopili 6 krat: 18. maja (blagoslovljenje zastave), 29. junija (skupno sv. obhajilo, obletnica ustanovitve Marijine družbe), 3. avgusta (mladeniški shod), 23. 24. 25. avgusta v Ljubljani (katoliški shod), 5. oktobra (skupno sv. obhajilo — slovo vojaškim novincem). Odborove seje so bile večkrat. Fantje, vsi, ki še niste Orli, pridite k nam in boste videli, kako je veselo. Srečni bote, veseli bote, zadovoljni bote. Pustite grešno veselje, pri nas bote našli čisto, neskaljeno veselje in žal vam ne bo! Dne 14. decembra popoldne bomo imeli poučno zborovanje v dvorani pri g. Rojko. Pridite vsi bratje Orli! Uljudno tudi vabimo vse dobro misleče fante, ki se zanimate za našo lepo organizacijo, možje, žene, dekleta, pridite! H koncu pa kličem vsem bratom Orlom Nazdar!

Dekliški vrtec.

Več poguma in srčnosti!

Ako hočemo delovati za domovino in njen napredek, ako hočemo biti vnete zagovornice najdražjih nam svetinj: svete vere in jezika, moramo biti pogumne in srčne. Pa žal, ravno srčnosti in poguma nam dostikrat manjka v obilni meri. Mnogo je deklet izobraženih in za vse dobro vnetih, a da bi kedaj nastopile v javnosti ter očitno pokazale vsemu svetu, da jim gori srce za vero in dom, za to pa nimajo srčnosti in poguma. O kolikokrat sliši ta ali ona mladenka nasprotnike grdo udrihati po duhovnikih, zabavljati proti sveti cerkvi in njenim naredbam, kolikokrat o bližnjem slabo govoriti, ali nespodobno govorjenje vpricho malih otrok, pa vendar nima srčnosti in poguma, da bi javno pokazala, kako se ji tako govorjenje stidi, ali da bi se potegnila za čast duhovnikov, za dobro ime bližnjega ter odvrnila pohujšanje malih, nedolžnih otrok, ter bi nasprotnike krepko zavrnila, kakor za-

služijo. Nekatero so celo tako boječe, da niti toliko nimajo poguma, da bi zvezin znak očitno nosile, ker se boje zbadanja nasprotnikov. Kaj naj porečem o taki mladenki, ki si je grede na društveni shod nadela znak, a komaj pa pride do trga, ga pa hitro spravi in potlači v žep!

So li take mladenke značajne, ki se tresejo pred vsakim vetercem? Ali so taka dekleta pogumna, ki se boje zameriti nasprotnikom ter rajše zatajijo svoje prepričanje? Marsikatera bi pristopila večkrat k angelski mizi, ali v naše vrste, pa strah pred ljudmi, „kaj bodo ljudje rekli“, jim brani. Manjka jim poguma in srčnosti. — Ako je mladenka na pravem potu, ako se poteguje za dobro stvar, se ne sme nikdar vprašati: „Kaj bodo ljudje rekli?“ Saj je pribita resnica, da naši nasprotniki liberalci in svobodomiselniki nasprotujejo vsaki dobri stvari. Me pa, ako hočemo res kaj koristiti sv. cerkvi in domovini, se ne smemo ozirati na

ljudi, se ne ustrašiti obrekovanja, jeze in zabavljanja nasprotnikov, temveč pogumno in neustrašeno stopati za svojimi vzvišenimi idejami!

Ljudje pa naj rečejo kar hočejo, Bogu se moramo bolj bati zameriti kakor ljudem. Kristus je rekel: „Kdor bo mene spoznal pred svetom, tega bom tudi jaz spoznal pred svojim očetom, ki je v nebesih.“ — Pa tudi ni mogoče, da bi ljubila Marijo, ali da bi bila zvesta članica naših društev, katera se sramuje Marijinega ali društvenega znaka.

Vsadimo si globoko v srce prelepo cvetko, čednost „srčnosti“, ki je ena izmed štirih pglavitnih čednost! Ne bodimo boječje, temveč pogumne in srčne! Pogumna in odločna dekleta tudi nasprotniki spoštujejo. „O, koliko dobrega lahko napravi in koliko hudega lahko zabrani, vsako dekle ali žena, če je sama za vse dobro vneta in ima — pogum o pravem času!“ Koliko novih naročnikov bi lahko pridobila našim časopisom, koliko novih članov našim društvom, koliko lepih prispevkov za dobre namene, osobito za Slovensko Stražo, ako bi imele več poguma in srčnosti, agtirati, prigovarjati in vneti. Ženskam je dal Bog poseben dar jezika in zgovornosti, le žal, da ga ne znamo prav rabiti in obračati za dobro stvar. Bodimo pogumne in značajne in ne ozirajmo se na bevskanje naših nasprotnikov! Tudi sveto pismo hvali pogumne ženske, rekoč: „Kdo bo našel srčno ženo? Njena cena je tolika, kakor težko obložene barke, ki prihajajo iz daljave.“ — Končam z željo: „Naj bi vse slovenske mladenke krasila srčnost in pogumnost, pa tudi vstrajnost, delovati za svoj narod, njegovo srečo in obstoj!“ Pozdravljena!

Zvonimira O.

O nedolžnosti in čistosti pred sv. zakonom. Vsako dekle, kadar se hoče močiti, ima več ali manj skrbi. Navadno se vsaka najbolje peča s posvetnimi reči in misli, kakšna bo njena bodočnost. Prav, ali najprej je treba misliti na dušne potrebe, da duša ne omaga v nevarnostih, ki ji ravno pred vstopom v zakon prete. Da ostaneta

duša in telo neomadeževana, je treba pred vsem goreče moliti, pogostih in vrednih sv. obhajil.

Če se nevesta tako pripravlja na sveti zakon, se jej ni treba bati, da bi jo premagale skušnjave. Presv. Srce Jezusovo in bl. Devica Marija jo gotovo varujeta pred vsako zmoto. Gotovo bo taka potlej tudi dobra, ljubezniva spremljevalka svojemu možu, prava krščanska mati in vzgojiteljica svojih otrok. — Zakoni se ne sklepajo samo za par dni, mesecev ali let, temveč so nerazločljivi do smrti, zato je treba vsaki prav dobro pomisliti, ali jo res kliče Bog v ta težavni stan in ali si je izvolila takšnega ženina, da bo lahko z njim živela v pravi krščanski ljubezni in zvestobi, dokler ju ne loči smrt? — Pred vsem je tudi tukaj treba pobožne molitve, da te ne vara posvetno poželenje po bogastvu, časti in lepoti. Vse to hitro mine. Duševni boji so včasih težki, le v molitvi in z vrednim prejetjem sv. zakramentov najdeš pravi mir in voliš prav. Že se na tak način pripravljaš, boš potem tudi veliko lažje potrpeala v težavah, ki jih nosi zakonski jarem. Pa tudi potlej kot žena ne smeš postati mlačna in brezbrizna za verske stvari, ker brez vere in molitve je težko živeti v vsakem stanu, posebno še v zakonskem. — Z lepim vzgledom uplivaš prej in potlej na moža ter ga s prijaznim opominom lahko pridobiš za vse dobro. Srečna boš, če ga po vedni molitvi pridobiš, da je v vseh rečeh tebi naklonjen ter mu je vera in narodnost prva skrb, Bogu in narodu vdan, tudi tebi ostane vselej in povsod zvest mož. V upanju, da ne ostanejo te zadnje vrstice brez sadu, pošilja vam iz daljne Nemčije sestriinske pozdrave vaša znanka

Spodnještajerska A. O.

Zalostno, pa resnično. Nič me tako ne zbode v srce in tudi ni nič žalostnejšega, kakor kadar slišim kako dekle govoriti čez vero, čez duhovnike, splohi: zoper vse, kar je katoliškega. Žalibog, da je tudi med dekleti naseljen še v obilni meri liberalni duh, ki kvari naše ženstvo. Mnogo, mnogo deklet se dobi, ki so močno nasprotne

in ki še v svoji zaslepljenosti presega-
jo marsikaterega moškega v svojih kr-
ščanski veri nasprotnih nazorih. Ta-
kih se dobi posebno danes pri moder-
nih Sokolicah. Moja prijateljica mi pri-
poveduje: „Draga moja! Ti se čudiš
mojim nazorom in mišljenju, ki je po-
stalo nasprotno tvojemu. Jaz sem ti
postala strašno brezverna, kar ti mor-
am sama priznatl. Postala bi popolno-
ma svobodomiseln, če bi ostala še na-
dalje v taki družbi, kot sem se zadnji
čas nahajala. Spoznala sem se z go-
spodičnami, ki so tako govorile, da me
je obhajala groza in da mi je stiskala
srce neka tesna in grozna strahota.
Duhovnike so obrekovale in se posme-
hovale njih besedam ter pridigam, pra-
vile, da ni večnosti, da je svet samo
za razveseljevanje in vživanje, ne za
poslušanje praznih pridig. „Če je pekel“,
je rekla neka še mlada gospodična,
„naj nas vse pri priči požre“. Res, to
so bile grozne besede in strah me je,
če pomislim nazaj v tiste dneve, ki
sem jih preživela v družbi takih tova-
rišic. Mene so res pridobile; popolno-
ma sicer nisem verjela vsem besedam,
a vendar so me v marsičem zmotile,
kar sama opaziš na meni. Ko sem od-
hajala z doma, nisem bila taka, to sa-
ma veš.“ Tako mi je pripovedovala
moja dobra in odkrita prijateljica. Jaz
sem vzdihnila: Žalostno, pa resnično!
— Nekoč pa sem slišala reči neko So-

kolico njeni tovarišici: „Ali vidiš one-
ga „feš“ fanta. Jaz ga visoko cenim,
samo zato, ker je bil prej čuk in je se-
daj pristopil k Sokolom. Vendar ga je
srečala pamet. Škoda lepega fanta, če
bi bil ostal med neumnimi klerikalci“. Zopet žalostno, pa resnično, da spoštu-
jejo in cenijo verske odpadnike, nezna-
čajneže in narodne mlačneže bolj kot
poštene in trdne, na verski podlagi sto-
ječe ljudi! In taka dekleta često kriče,
da so Slovenke, da so narodno zaved-
ne itd. Oh, ubogi slovenski narod, ko
bi imel ti tako zavednih deklet mnogo,
potem bi bil moral pač že davno pro-
pasti. Pomislimo, kaki bodo še-le otro-
ci takih mater, kako bo taka mati do-
bro vzgajala svoje otroke in kaj bo iz
njih, ko dorastejo?

Če gledamo na eni strani žalostno
stanje ženstva, se nam vendar zveseli
srce, če pogledamo na drugo stran in
vidimo, da je hvala Bogu še mladenk
krepstnih in čednostnih, verno udanih
cerkvi in slovenski domovini. V naših
dekliških zvezah in Marijinih družbah
dobimo mnogo, mnogo deklet, na ka-
tere s ponosom gleda domovina in jih
je vesel Bog in Marija. Zato pa, dra-
ga dekleta, ne odpadajmo nikdar od
naših načel ter lepih ciljev in ne sto-
pajmo nikdar po gnusnem liberalnem
blatu modernih Sokolic. Vse pogumno
na branik za sveto katoliško vero in
lepo slovensko domovino. Mara P.

Dobri nasveti.

Čist zrak. V krog poročevalk dob-
rih nasvetov stopim tudi jaz danes, da
ne bo naša radovedna stara Snetoval-
ka mislila, da smo res vse izumrle. —
Hladen čas jesenski je nastopil, oziro-
ma bo skoro minul in nastopila bo zo-
pet ostra zima. Vse se začne topleje
oblačiti in vsakdo se rad drži gorke
peči. Na oknih vidimo dvojne šipe, na
kmetih navadno z žebiji zabite, ki se
ne bodo odprle tja do ljube spomladi.
— Razpoke v vratih kakor na oknih
pa so skrbno zamašene z raznobarni-
mi krpami, mahom itd. Dobro je, da se
zavarujemo pred neljubim mrazom, a
vendar moramo včasih dati prostor in

pustiti pristop v naše hiše čistemu, če
tudi ostremu zraku. Skrb mladenk naj
bo, da pred vsem skrbijo v domačih
hišah za dober zrak. Kako neprijetno
nas zbode v nos zopern duh, če stopi-
mo po zimi v kako tako, mrazu skrbno
zastraženo hišo. Neprijeten duh, oku-
žen zrak, je kriv marsikateri bolezn v
hiši. Zatorej bodi mladenkam skrb, da
vsako jutro vsaj par minut odprejo vra-
ta ali okna, da se zrak v sobi izčisti.
Čist zrak poživi naše telo ter nas va-
ruje raznih bolezn. Saj zdravje je naj-
večje bogastvo in gotovo želi biti vsaka
zdrava, kakor tudi vaša Mara.

Društveni glasnik.

Jarenina: Dne 12 oktobra je imela Dekliška zveza shod. Eliza in Pepca Lederer sta deklamirali «Svobodomislec» in «Kmet», M. Mesarec pa «Lilija». Govorili sta, M. Plavec: «Mladenka bodi ponosna!» Terezija Donko: «Bodi verna in vstrajna!» H koncu so nam še č. g. voditelj opisovali potovanje v Rim.

Sv. Jurij v Slov. gor. Šentjurska mladina se v britkosti poslavlja od ljubljenege dose-danjega voditelja, č. g. Bosine, ki so pri vseh svojih neštetihi skrbeh neutrudno delovali v društvenem življenju v naših mladinskih organizacijah. Marsikatero dekle, marsikateri mladenič mora priznati, da se ima le njim zahvaliti, da so ga rešili slabe družbe ter ga privedli v vrste dobro misleče mladine. Dobrotljivi Bog naj jim vse dobrote stotero povrne. Ti pa, draga mladina, okleni se skrbno njih navodil, podanih ob raznih priložnostih, deluj za naše vzvišene cilje in nazore v ednosti tudi v prihodnje, za dozdej tako lepo in redno društveno življenje. — Pristavek pevskega zbora: Izgubo občutiti moramo posebno mi udje pevskega zbora, ki smo se devet let pod njihovim vodstvom zbirali v pevski sobi, ki nam je bila nekako ljubo zavetje. Reči moramo, da smo svoj najlepši čas, naša najboljša leta preživeli v veselem popevanju. Skupno kličemo vdano hvaležnost v slovo:

Povrni Bog Vam, tisočero
težave, trud, skrbi za nas,
Čednosti, nauke, sveto vero,
ki ste dejali jih stotero,
Nam ne zatré jih v srcu mráz!

Središče. Dne 27. oktobra se je z vojaškim podkovskim mojstrom Jakob Lončaričem poročila vrta mladenka Marija Krajnc. Bila je večletna cerkvena pevka ter odbornica tukajšne Dekl. zveze od njene ustanovitve. V imenu članic ji za njeno požrtvovalnost tem potom odbor Dekliške zveze kličo: «Bila srečna v novem stanu mnogo let!» Odbor.

Cirkovce na Drav. polju. Dne 9. novembra smo si s pomočjo mladinskega organizatorja g. dr. Hohnjeca ustanovili Mladeniško in Dekliško zvezo, kar je znamenje, da se želi naša mladina dvigniti ter delovati na polju izobrazbe. Kar je naša mladina že dolgo želela, izpolnilo se je sedaj. Naj bi veselje, ki se jekazalo pri ustanovitvi, povladalo tudi za naprej pri vseh mladinskih sestankih, da bi drevo, ki smo ga ta dan zasadili, zrastle močno in visoko tako, da bi lahko kljubovalo viharjem in nalivom, ki mu pretijo od vseh strani. To bode pa le tedaj mogoče, če v bratski ljubezni vsi združimo moči. Okleni se torej draga mladina teh novih prijateljev namreč Mlad. in Dekl. zveze, da postaneš zares vzorna in izobrazena, močen stebler sv. kat. cerkvi in ponos svojega naroda.

Zveste Bogu, domovini,
Vse ohrani nas nebo.

Sv. Lovrenc na Dr. polj. Poročilo Dekl. zveze: Dne 1. majnika smo uprizorile gleda-

liško predstavo «Prvi in zadnji majnik». Marija Predikaka je deklamirala «Majniški pozdrav». 12. maja smo obhajale Konstantinovo slavnost z žaloigro «Vestalka». Ptujске mladenke so nas zopet počastile s svojim obiskom. Tilika Kotnik in Lojzika Kovačič sta veliko pripomogli k naši slavnosti z jako šaljivim dvogovorom. Fantje pa so igrali šaljivko «Kmet in fotograf». Dne 1. junija so dekleta uprizorila «Kaj naj darujem Ljubljencu srca». Terezija Jurič je deklamirala «Majniku v slovo». Dne 22. junija je imela Dekliška zveza shod, obenem smo obhajali god našega č. g. duh. vod. Marija Predikaka deklamira «Škrjanček». Osl. Katra je govorila, kako naj skrbimo že v zgodnji mladosti za poznejše čase. Govorila je tudi Trezika Krajnc: Zakaj smo prišli danes na shod? 1. iz ljubezni do Boga in Marije, 2. iz ljubezni do domovine in 3. ker obhajamo god vlč. g. duh. voditelja. Dekleta nastopijo v igri «Našemu č. g. duh. voditelju». Gospod kaplan se zahvalijo za častitko ter nam dajo nekaj potrebnih navodil. Dne 19. oktobra je bil shod dekliške zveze. Gospod duh. vod. so nas navdušili k narodni odločnosti in zavednosti. T. Žunkovič deklamira «Slovenkam». M. Valentan priporoča 10 dobrih nasvetov slovenske mladenke. Marija Pršuh je govorila o vporabi mladostnega časa. Potem nastopita Terezija Pišek in Terezija Jurič v dvogovoru «Narodno delo slovenske mladenke». Gospod župnik so nam pripovedovali, kako so se v deželnem zboru potegovali za žensko izobrazbo ter nam obljubili, da bo kmalu gospodinjska šola v Št. Jurju, pri nas pa gospodinski tečaj ter nas vabili, da se zanimamo za izobrazbo. Predsednica se zahvali vsem in vabi na veselo svidenje. Zato pa mladenke prečrtae, le pogumno naprej.

Ne zbiti se truda
le zbrati moči,
ker v delu našem
značaj obstoji.

Lovrenška mladenka.

Prihova. Dne 1. novembra smo se fantje M. dr. zopet zbrali k poučnemu in koristnemu zborovanju. Slišali smo o zvišenosti Matere božje. Pomenili smo se tudi o osebnodohodninskem davku. Nato smo se razveselili ob godbi gramofona. Potem smo prečitali iz Gospodarskih novic nek poučni članek. Pa tudi na vojsko pri Lipskem nismo pozabili; navdušili smo se pri zadnji točki, da hočemo hrabro braniti domovino.

Naše petletno delo v Dekliški zvezi. Poročali v dvogovoru voditeljica in tajnica dekliške zveze pri Sv. Petru na Medv. selu dne 12. oktobra 1913.

Micika. To pa obeta biti danes lepa slavnost v proslavo petletnice obstanka naše dekliške zveze. Saj petletnica res zasluži, da jo že obhajamo, ker se je v tem času mnogo, mnogo spremenilo v naših dekliških vrstah. Pa kaj da naše tajnice Anice tako dolgo ni? Zadnji

čas je, da ponoviva skupno najino poročilo. (Anica trka) Le hitro vstopi.

Anica. Bog te živi, Micika! Oprosti, da si morala čakati. Nisem mogla prej prihiteti. Veš, ta narodna noša, v kateri danes prvikat nastopiva, naredi skrbi. In zraven še poročilo. Skoraj sem že obžalovala, da sem se odločila za narodno nošo.

Micika. Tudi meni je povzročila mnogo skrbi, pa sem rada prevzela to skrb, ker me veseli narodna noša. S kolikim navdušenjem so pozdravljali na letošnjem katoliškem shodu v Ljubljani narodne noše! Vse je občudovalo njih lepoto.

Anica. Res je to. Pa pri nas so nekatere pravile, češ, jaz bi tega ne oblekla za ves denar ne. In to me je užalilo.

Micika. Kdo bo pa poslušal vsako nemumnost? Sva-li storili kaj napačnega? Ali se niso nosile tako naše ženske pred nekaterimi desetletji? Najina današnja obleka torej ni nič novega. Ali se bova morda sramovali čedne narodne noše naših prednic? Prišla je doba, ko se bodo obnovile naše stare noše. Drugi zavedni narodi s ponosom čuvajo svojo posebno narodno obleko in zlasti ob slovesnih prilikah nastopajo v nji. Tako delajo Nemci, tudi Čehi. Posebno ponosni so na svojo narodno nošo Slovaki, Poljaki in Hrvati. Ohranimo tudi mi Slovenci, kar je naše. Prepričana sem, da bo stara slovenska noša zopet prišla do veljave. Naj le pride, da bom lažje ohranila svoj slovenski značaj, da bomo postali bolj ponosni na svoj slovenski narod. In to je ravno dolžnost nas deklet, da veliko pripomremo, da odpravimo tuje, mestne mode, pa se poprimemo zopet naše stare, lepe, častitljive slovenske noše.

Anica. Izvrstno si jo povedala, pritrdim ti v vsem. Še bolj bom v bodoče ponosna na njo. Toda, draga Micika, najino poročilo morava ponoviti. Kot tajnica dekliške zveze hočem biti prav kratka. Naša zveza je pričela delovati 1. 1908 in sicer dne 25. marca, torej je že pred pol letom dopolnila 5 let. V tem času je štela na leto povprečno 45 članic, ki so tekom 5 let vplačale udnine 194 kron. Poučnih shodov je imela 45. Govorov je bilo 107. 12 govornic je imelo 62 govorov, 22 deklamovalk je deklamiralo 47 pesmic. 5 krat so se nam razlagale tujke. Duhovni voditelj so imeli v naši zvezi 45 govorov. Večkrat smo tudi kaj zapele. Zapisnik naših shodov sem redno spisovala.

Micika. Tukaj bi še pripomnila, da so bili shodi dobro obiskani, govori zanimivi. Morda še boš znala povedati, kaka vsebine so bili govori. To je posebno zanimivo.

Anica. Lahko ugodim tvoji želji. Govorov je bilo 25 verske vsebine, potem 12 zgodovinskih, 18 gospodinjiskih, 12 narodnoobrambnih, 6 protialkoholnih in 31 raznovrstne vsebine. Kaj ne pisana slika! Vse, ki smo se udeleževale shodov, smo veliko pridobile v izobrazbo.

Micika. Pozabila si omeniti, kako vzorno

je naša dekliška zveza sodelovala pri vseh dekliških skodih v šmarski in rogaški dekaniji.

Anica. Tudi to pride. Udeležile smo se ali polnoštevilno, ali po zastopnicah 15 shodov in na njih je od naše zveze nastopilo 14 deklamovalk in 12 govornic, ki so govorile 29 govorov. Tudi s petjem smo večkrat sodelovale.

Micika. Kaj ne, na tako delo smo lahko ponosne!

Anica. Seveda. Pa to še ni vse. Naša zveza je pri našem izobraževalnem društvu največ knjig prebrala. V petih letih vsega skupaj 4400 knjig. Kaj ne, lepa številka! Tako smo si res lahko izobrazile duha in oblažile srce.

Micika. Kaj pa naše igre, ali teh ne boš omenila? Stale so nas veliko truda in so nudile našim ljudem najlepši pouk in najbolj nedolžno zabavo.

Anica. To je resnica. Predstavljale smo po trikrat: »Lurško pastarico«, sv. »Cito«, »Dve materi«, »Junaško deklico«, »Večno mladost«, »Marijin otrok« in »Na srcu Marijinem«, po dvakrat: »Strahovi« in »Oh ta Polona«! Zaslužile smo za Izobraževalno društvo s temi igrami lepo svoto 281 K 63 vin.

Razven tega smo še brezplačno predstavljale igri »Duhovnemu voditelju za god« in »Dve teti«.

Micika. To bi bilo vredno omeniti, da so bile igre take, da so vsakega vspodbujale k dobremu, nikogar pohujšale. Vsake igre so se lahko udeležili tudi otroci. V tem oziru se naše prireditve pač razločujejo od liberalnih kot dan in noč.

Anica. Še nisem pri koncu. Povdarjam, da je dekliška zveza dosegla s svojim delom, da imajo sedaj naša dekleta, ki se udeležujejo naših prireditev, ki se udeležujejo naših prireditev, res smisel za narodne žrtve, se zavedajo kako potrebna je tudi ženski ne samo gospodinjstva, temveč tudi narodna in politična izobrazba. Prepričana sem, da bodo te mladenke enkrat lahko blagodejno vplivale na svoje družine.

Micika. Jaz bi še pripomnila, da je bila naša dekliška zveza v obeh dekanijah, v šmarski in rogaški prva, po našem vzgledu so se osnovala druge. To je tudi naša zasluga.

Anica. Imaš prav. Jaz pa še tu pristavim, da je iz naše zveze izšla naša cvetoča ženska podružnica slov. Straže, pri kateri smo že lepe svote nabrale za naše obmejne brate in sestre. Ali še imaš kaj, kar naj omenim v poročilu?

Nimam za zdaj. Izrazim pa svoje veselje, da smo v petih letih toliko dosegle. To naredi ozgancija. Zato držimo skupaj tudi v bodoče in pod vodstvom našega duhovnega voditelja krepko nadaljujmo delo.

Anica. To tudi jaz želim. Da bo pa tudi naše bodoče delo uspešno, postavimo našo dekliško zvezo pod posebno varstvo božjega Srca Jezusovega in Brezmadežne. Tako bo gotovo obilno blagoslovljeno naše prizadevanje in veseli nas bodo Bog in Marija pa naša ljubljena slovenska domovina.

Prirejane slavnosti in prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev
Hoče	16. novembra	Dekliška zveza	poučni shod
»	23. »	» »	«Prisilj. stan je zaničevan»
Ribnica na Pohorju	30. »	Mlad. in dekl. zveza	mesečni shod
Sv. Lovrenc na Dr. polj.	1. maja	Dekliška zveza	«Prvi in zadnji majnik»
»	12. »	» »	Konšt. slav. «Vestalka»
»	1. junija	» »	«Kaj naj darujem...»
»	22. »	» »	shod in god
»	19. oktobra	» »	mesečni shod
Prihova	1. novembra	Marijina družba fantov	» »
»	9. »	Marijina družba deklet	redni shod
Cirkovce	9. »	Mlad. in dekl. zveza	ustanovni shod
Jarenina	12. oktobra	Dekliška zveza	mesečni shod
Sv. Barbara v Halozah	16. nov.	Mladiška zveza	«Zanujeni vlak»
Ptuj	23. »	Dekliška zveza	«Plemenito srce» in dr.
Sv. Pavel pri Preboldu	23. »	» »	poučni shod
Zreče	12. oktobra	Mladiška in dekl. zv.	Konšt. slav. Sv. Cita i. dr.
»	? sept. ? nov.	Dekliška zveza	društveni shod

Napovedane prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev	opomba
Hoče	14. dec.	telov. odsek Orel	poučno zborovanje	
Sv. Pavel pri Preb.	8. dec.	Dekliška zveza	občni zbor	

Iz poročila III. glavne skupščine „Slovenske Straže“.

Iz poziva
„Slov. Straža“ Slovence m.

Na straži ima stati „Straža“! Opazovati sovražnika v njegovih naklepih in zbirati proti njemu slovensko vojsko v bran. Na narodni meji ima skrbeti, da niti ped slovenske zemlje ne pride tujcu v last. Slovenskim otrokom ima priboriti in sezidati slovenskih šol. Slovence gospodarsko osamosvojiti in navrniti Slovence k slovenskim trgovcem in obrtnikom. Na narodni meji moramo vzgojiti železno četo zavednih, odločnih Slovencev, ustvariti trdne, dolga proste kmetske hiše, ki bodo trdnjave v boju, ob katerih si bo tujec razbil glavo. Slovensko izobrazbo moramo povsod dvigniti tako visoko, da bodo nemški naklepi ob njej razbiti.

„Slovenska Straža“ je v teh časih izdala čez 80.000 K v narodne namene in ima pokazati lepe uspehe. Obmejni Slovenci z zaupanjem zro vanjo in od vseh strani ji kličejo: „Pri-

di in utrdi in reši tudi nas!“ Sovražnik je začel še huje pritiskati.

Mnogo prošelj ima „Slovenska Straža“ do vas, Slovenci, a iz vseh skupaj izreče še eno:

„Ustanavljajte povsod, kjer vas je le nekaj Slovencev, podružnice „Slov. Straže“!

Te podružnice naj bodo šole vaše narodne izobrazbe in vzgoje, kovačnice odločne narodne zavesti in značajnosti in oltarji, na katerih boste polagali po svojih močeh tudi denarne žrtve za bran in srečo domovine. Kajti ljubezen brez žrtev ni ljubezen.

„Slovenska Straža“ ima dolžnost, skrbeti za boljšo bodočnost naše domovine. Kdo pa je v resnici „Slovenska Straža“? To so slovenski kmetje in delavci po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Naši bratje, vaši sotrpini so. Zato vemo, da smo v trpljenju eno, ker smo v ljubezni eno, bomo tudi pod praporom „Straže“ eno! Zato vsi, tudi vi bratje in sestre, stopite v njene vrste!

Zbrati moramo vse svoje sile! V boj postaviti ne samo zadnjega moža, ampak tudi zadnjo mater in deteta:

Za domovino je boj! — Pravica in Bog je na naši strani! — Zmaga je gotova, ako hočemo mi sami! — „Slovenska Straža“ vas kliče v pomoč — domovini!

Po vseh slovenskih župnijah se zberite in sklenite takoj ustanoviti po-

družnico. Nabirajte takoj člane in denar! Za pojasnila pišite na naslov: „Slovenska Straža“, Ljubljana. Naša pisarna vam preskrbi tudi govornike, preskrbi potrjena pravila in vse, kar je za ustanovitev podružnice potrebno.

Pred kratkim je izšel v Cirilovi tiskarni v Mariboru majhen, a priročen molitvenik z lepim in velikim tiskom: „Obred in molitve pri procesijah s sv. Rešnjim Telesom.“ 116 str.

Namen knjižice je pred vsem, razložiti namen in pomen procesije na Telovu in onih procesij, ki se vrše ob nedeljah po Telovem do godu sv. Jerneja. Zato podaja razun molitev pri sv. maši kratek pouk in vse one molitvice, pesmi, evangelije itd., ki se pojo in molijo pri teh procesijah, v slovenskem besedilu.

Izdalo ga je „Cerkv. društvo svetega Faustina“ pri Sv. Petru pri Ma-

riboru v pouk in bodrilo svojim udom. Prav dobro bo došla ta knjižica vsem častilcem Najsvetejšega ob procesijah s presv. Rešnjim Telesom in ob raznih adoracijah, posebno ob „Večni molitvi“, ker vsebuje tudi „Molitveno uro“, nalašč pripravljeno in razdeljeno za skupno molitev pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom, ki bi se naj opravljala menjaje se med dvema zboroma, kakor molijo duhovniki ali redovniki skupno svoj brevir.

Dobiva se pri društvu samem in pa v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru v platno vezan z rudečo obrezo za 50 v., z zlato pa za 60 v. s poštnino vred.

Lepote najčistejšega Srca Marijinega

so ravnokar izšle v novem, jako okusnem in pomnoženem natisu. Komur je mar krasne knjižice, naj ne zamudi lepe priložnosti, kupiti jo brž ko mogoče. Posamezna stane 8 vinarjev; priporoča pa se skupna naročba po 100 komadov, ki stanejo samo 7 K. Naroča se v

Cirilovi tiskarni v Mariboru, Koroška cesta števil. 5.

Zavod sv. Marte v Trstu

ulica S. Francesco št. 15, I. nadstr.

sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje za službe. Rafaelov odsek Marijine družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. Zavod vzdržuje in nadzoruje zveza »Marijin dom«.